

@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

(ساختار فارسی سوره)

فضیلت قرائت سوره حجات

@fosselat

[تفسیر نور الثقلین - العروسی الحویزی - ج ۵ ص 79 و 80]

فی کتاب ثواب الاعمال قال : - امام صادق (ع) :

مَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْحُجُرَاتِ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ أَوْ فِي كُلِّ
يَوْمٍ كَانَ مِنْ زُوَارِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

هرکس سوره حجات را در هر شبانگاه یا بامداد بخواند ، از زائران حضرت محمد (ص) خواهد بود

فی مجمع البیان الی بن کعب عن النبی (ص) انه قال

وَمَنْ قَرَأَ سُورَةَ الْحُجُرَاتِ أُعْطِيَ مِنْ الْأَجْرِ عَشْرَ
حَسَنَاتٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ عَصَاهُ .

هرکس سوره حجات را قرائت کند ، خدا به عدد تمام بندگان خود ده حسنه برایش منظور می دارد
[معلوم می شود رعایت محتوای سوره چه ارزشمند است]

- ۱- محل نزول : مدینه (اتفاق مفسران)
- ۲- تعداد آیات : ۱۸ آیه (اتفاق مفسران)
- ۳- شماره جزء : ۲۶
- ۴- شماره چینش کنونی قرآن : ۴۹مین سوره
- ۵- شماره ترتیب نزول : ۱۰۶
- ۶- نام های سوره : ۱- حجرات ۲- آداب ۳- اخلاق
- ۷- سبب نام گذاری : این سوره به حجرات ، آیه چهارم این سوره است که واژه حجرات جمع "حجره" در آن آمده است ، این واژه به خانه ها یا اتاق های پیامبر (ص) اشاره دارد .
- ۸- ویژگی های سوره : چند سوره قرآن بر مسائل اخلاقی تاکید دارند مانند مومنون و لقمان که یکی از شاخص ترین آنها سوره حجرات است.
- ۹- در سوره کوتاه ۵ بار خطاب "یا ایها الذین آمنوا" تکرار شده است که بیانگر مسائل اخلاقی و روابط اجتماعی در اسلام می باشد و به خوبی نشان می دهد که نحوه رفتار مسلمانان با یکدیگر و با رهبران خود ، مورد توجه شارع مقدس بوده است [تفسیر نور، ج ۹، ص ۱۵۳]

@fosselat

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

{ آیات ۱ تا ۵ }

کلام اول : آداب حضور نزد پیامبر (ص)

{ آیات ۶ تا ۸ }

کلام دوم : وظایف پیامبر و مومنان در مورد خبر فاسقان

{ آیات ۹ تا ۱۲ }

کلام سوم : وظایف اجتماعی مومنان در برابر یکدیگر

کلام چهارم (قله سوره) : بزرگترین ارزش انسان { ایه ۱۳ }

{ آیات ۱۴ تا ۱۸ }

کلام پنجم : وظایف مسلمانان در برابر دین اسلام

@fosselat

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

{ آیات آ تا ه }

کلام اول : آداب حضور نزد پیامبر (ص)

- ۱- سبقت نگرفتن از خدا و رسولش [در بیان احکام دینی]
- ۲- مومنان صدایشان را از صدای پیامبر بلند تر نکنند
- ۳- پاداش بزرگ برای مومنان با تقوا بخاطر رعایت ادب در حضور پیامبر (ص)
- ۴- بی ادبی در برابر پیامبر نشانه بی خردی
- ۵- ممنوعیت ایجاد مزاحمت در زندگی پیامبر (ص)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا
بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید چیزی را بر خدا و رسولش مقدم نشمرید و پیشی مگیرید و تقوای الهی پیشه کنید که خداوند شنوا و داناست. (۱)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ
فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ
كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ
وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید صدای خود را فراتر از صدای پیامبر نکنید، و در برابر او بلند سخن مگوئید (و داد و فریاد نزنید)

آنگونه که بعضی از شما در برابر بعضی می کنند، مبدا اعمال شما نابود گردد در حالی که نمی دانید! (۲)

إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ
اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
لِئَلَّيْهِمْ لَّهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

آنها که صدای خود را نزد رسول خدا کوتاه می کنند کسانی هستند که خداوند قلوبشان را برای تقوی خالص نموده. و برای آنها

آمرزش و پاداش عظیمی است. (۳)

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ
لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾

هر گاه آنها صبر می کردند تا خود به سراغشان آئی برای آنها بهتر بود و خداوند غفور و رحیم است. (۵)

@fosselat

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

{ آیات ۶ تا ۸ }

کلام دوم : وظایف پیامبر و مومنان در مورد خبر فاسقان

- ۱- به اخبار فاسقان اعتنا نکنید و در خبر های مهم تحقیق کنید [ایه نباء]
- ۲- رهبری و اطاعت (هدایت یافتگان)

ای کسانی که ایمان آورده اید،

اگر فاسقی برایتان خبری آورد

تحقیق کنید،

مباد از روی ناخانی به مردمی آسیب برسائید،

آنگاه از کاری که کرده اید پشیمان شوید

آیه ۶ سوره مائده حجرات

۱- به اخبار فاسقان اعتنا نکنید و در خبر های مهم تحقیق کنید [ایه نباء]

آیه ۶

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ
بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ
فَتُصِيبُوهَا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید اگر شخص فاسقی خبری برای شما بیاورد درباره آن تحقیق کنید، مبادا به گروهی از روی نادانی

آسیب برسانید، و از کرده خود پشیمان شوید. (۶)

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ
 الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبِيبٌ إِلَيْكُمْ الْأَيْمَانَ وَزِينَهُ فِي
 قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمْ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ
 هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾ فَضَلَّ مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
 حَكِيمٌ ﴿٨﴾

و بدانید رسول خدا در میان شما است. هر گاه در بسیاری از امور از شما اطاعت کند به مشقت خواهید افتاد. ولی خداوند ایمان را محبوب شما قرار داده. و آنرا در دلهایتان زینت بخشیدم. و (به عکس) کفر و فسق و گناه را منفور شما قرار داده است کسانی که واجد این صفاتند هدایت یافتگانند. (۷) خداوند بر شما فضل و نعمتی از سوی خود بخشیدم. و خداوند دانا و حکیم است. (۸)

@fosselat

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

کلام سوم : وظایف اجتماعی مومنان در برابر یکدیگر { آیات ۹ تا ۱۲ }

- ۱- وظیفه مومنان برقراری صلح هنگام اختلاف میانشان
- ۲- مومنان با یکدیگر برادر هستند
- ۳- مسخره کردن و عیب جویی و القاب زشت ممنوع
- ۴- سوء ظن (بد گمانی) تجسس و غیبت کردن از گناهان بزرگ

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأْضَلِحُوا بَيْنَهُمَا
 فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي
 حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأْضَلِحُوا بَيْنَهُمَا
 بِالْعَدْلِ وَأَقْسَطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٩﴾

هر گاه دو گروه از مؤمنان با هم به نزاع و جنگ پردازند در میان آنها صلح برقرار سازید و اگر یکی از آنها بر دیگری تجاوز کند با طایفه ظالم پیکار کنید تا به فرمان خدا بازگردد. هر گاه بازگشت (و زمینه صلح فراهم شد) در میان آن دو بر طبق عدالت صلح برقرار سازید. و عدالت پیشه کنید که خداوند عدالت پیشه گان را دوست دارد. (۹)

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا
بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرحَمُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ
يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ
خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُّقَابِ
بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید نباید گروهی از مردان شما گروه دیگر را استهزا کنند، شاید آنها از اینها بهتر باشند، و نه زنانی از زنان دیگر شاید آنان بهتر از اینان باشند، و یکدیگر را مورد طعن و عیبجویی قرار ندهید، و با القاب زشت و ناپسند یاد نکنید، بسیار بد است که بر کسی بعد از ایمان نام کفر بگذارید، و آنها که توبه نکنند ظالم و ستمگرند. (۱۱)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ
بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم
بَعْضًا أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا
فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید! از بسیاری از گمانها پرهیزید، چرا که بعضی از گمانها گناه است. و هرگز (در کار دیگران) تجسس نکنید، و هیچیک از شما دیگری را غیبت نکند. آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟ (به یقین) همه شما از این امر کراهت دارید، تقوای الهی پیشه کنید که خداوند توبه پذیر و مهربان است. (۱۲)

@fosselat

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

کلام چهارم (قله سوره): بزرگترین ارزش انسان { ایه ۱۳ }

۱- معیار ارزش گذاری در جامعه اسلامی

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ
وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٣﴾

ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم. و تیره ها و قبیله ها قرار دادیم. تا یکدیگر را بشناسید. ولی گرامیترین شما نزد خداوند باتقواترین شماست. خداوند دانا و خبیر است. (۱۳)

@fosselat

آموزه های سوره حجرات

(سوره وظایف اخلاقی و اجتماعی مومنان)

کلام پنجم : **وظایف مسلمانان در برابر دین اسلام** { آیات ۱۴ تا ۱۸ }

۱- عمل به دستورات خدا و پیامبر(ص) نشانه ایمان قلبی

۲- ویژگی های مومنان حقیقی

۳- علم خداوند

۴- منت نگذاشتن بر پیامبر به دلیل اسلام آوردن

۵- علم غیب خداوند به همه امور هستی

۱- عمل به دستورات خدا و پیامبر(ص) نشانه ایمان قلبی

آیه ۱۴

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ
 قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ
 وَإِنْ تَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

عربهای بادیه نشین گفتند: ایمان آورده ایم، بگو شما ایمان نیاورده اید ولی بگوئید اسلام آورده ایم، اما هنوز ایمان وارد قلب شما نشده است! و اگر از خدا و رسولش اطاعت کنید پاداش اعمال شما را به طور کامل می دهد، خداوند غفور و رحیم است. (۱۴)

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا
بَأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾

مؤمن واقعی تنها کسانی هستند که به خدا و رسولش ایمان آورده اند، سپس هرگز شک و تردیدی به خود راه نداده، و با اموال و جانهای خود در راه خدا جهاد کرده اند، آنها راستگو یانند. (۱۵)

قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

بگو: آیا خدا را از ایمان خود با خبر می‌سازید، او تمام آنچه را در آسمان و زمین است میداند، و خداوند از همه چیز آگاه است. (۱۶)

۴ - منت گذاشتن بر پیامبر به دلیل اسلام آوردن (منت خداوند بر مومنان برای امیان آوردنشان)

آیه ۱۷

يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُل لَّا
تَمُنُوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُ
عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

آنها بر تو منت می گذارند که اسلام آورده اند، بگو اسلام خود را بر من منت مگذارید، بلکه خداوند بر شما منت می گذارد که شما را به سوی ایمان هدایت کرده، اگر (در ادعای ایمان) راستگو هستید. (۱۷)

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

@fosselat

صِدْقَةُ اللَّهِ الْعَظِيمِ

مینای علوم انسانی غرب که در دانشگاههای کشور بصورت ترجمه ای تدریس می شود، جهان بینی مادی و متعارض با مبانی قرآنی و دینی است، در حالیکه پایه و اساس علوم انسانی را باید در قرآن جستجو کرد.

بیانات در دیدار با بانوان قرآن پژوه ۱۳۸۷-۷/۲۸

قرآن کریم، پایه و اساس علوم انسانی

@fosselat

fslt.ir